

Lekcija 1

Koji problemi nas zanimaju?

Učenici učestvuju u planiranju rasprave

Napomena: ova lekcija se obrađuje tri sedmice prije ostalih lekcija.

Ova tabela sažima informacije koje su nastavniku potrebne u svrhu planiranja i izvođenja časa.	
Razvijanje sposobnosti odnosi se direktno na obrazovanje za demokratiju i ljudska prava.	
Cilj učenja pokazuje šta učenici znaju i razumiju.	
Zadatak (zadaci) koji se daju učenicima, uz metodu , važni su sastavni dijelovi procesa učenja.	
Kontrolni popis materijala predstavlja pomoć u pripremi časa.	
Raspored nastavniku omogućuje okvirno planiranje vremena.	
Razvijanje sposobnosti	Preuzimanje odgovornosti, odabir predmeta i materijala primjenom određenih kriterija.
Ishodi učenja	Kriteriji za odabir tema za raspravu u razredu: politička relevantnost, interesi učenika, povezanost s učeničkim razumijevanjem i iskustvom.
Zadaci za učenike	Učenici izlažu ideje i prikupljaju informacije o pitanjima za raspravu.
Materijali i sredstva	Informacije preko medija. Bilješke o ličnom iskustvu i stavovima. Papir sa stalka s papirom na zidu s učeničkim sugestijama i listićem za provjeru (imena učenika s kućicom za kvačicu). radni materijal 8.1.
Metoda	Rad u parovima.
Raspored	Uključiti učenike u rad. 15 min.
	Uvod u zadatak 10 min.
	Rad u parovima. 15 min.
	Vremenski razmak između lekcija 1. i 2. 3 sedmice

Informacije za nastavnika: zašto se ova lekcija obrađuje tri sedmice unaprijed

Ova lekcija se obrađuje tri sedmice prije svih ostalih, a razlog za to je omogućiti učenicima pripremanje ulaznih materijala za drugu lekciju i učešće u planiranju rasprave u okviru treće lekcije. Dakle, ova lekcija služi za **prethodno organiziranje**: učenici unaprijed dobivaju informacije koje će im biti potrebne za određeni zadatak.

Učešće u planiranju lekcija odgovara učešću u zajednici. U svim situacijama aktivni građanin je informirani građanin. Iz te perspektive, prethodno organiziranje rada u ovoj jedinki pokazuje osnovni princip učešća u demokratiji.

Lekcija – prethodno organiziranje traži vremenski period od približno tri sedmice između prve i ostalih lekcija (nastavnik stoga mora odlučiti kako obrađivati lekcije unutar tog perioda). Taj se period dijeli u dvije faze:

Faza 1. (dvije sedmice): učenici rade u parovima. Na kraju 1. faze, svaki tim predlaže neku temu o kojoj će se raspravljati jer smatraju da je zanimljiva i prikladna. Moraju osigurati informacije potrebne za rad u razredu (jedna stranica).

Učestvovati u demokratiji

Utvrđuje se datum kada 1. faza završava, a 2. počinje.

Faza 2. (jedna sedmica): vrijeme za čitanje. Na kraju 2. faze svaki učenik zna sve predložene teme i pročitao je sve materijale. Svaki učenik je odabrao temu koja će biti predmet rasprave.

Raspored prethodnog organiziranja

Lekcije	Lekcija 1		Lekcija 2
Učeničke aktivnosti	Faza 1 Učenici sastavljaju svoje prijedloge za temu rasprave.	Faza 2 Učenici čitaju prijedloge.	Razred glasanjem bira problem
Raspored	1.sedmica - 2. sedmica	3.sedmica	
Rok			

Opis lekcije

Priprema prije lekcije

Za 1. korak, raspravljanje: ako je potrebno, nastavnik će isprazniti učionicu radi vježbe raspravljanja.

Za korak 2.3, upute za zadatak: nastavnik postavlja dva papira sa stalka s papirom na zid učionice.

1. Uključivanje učenika

Priprema: nastavnik trakom dužine od približno pet metara dijeli prostor na podu učionice. Učenicima je potrebno dovoljno prostora za stajanje s obje strane trake, a stoje okrenuti jedni prema drugima. Ukoliko je učionica premala ili prenatrpana, zadatak se može organizirati i u hodniku.

Nastavnik traži od učenika da stanu u krug oko te linije. Zatim kaže sljedeće:

„Svako dijete bi u školi trebalo provesti dodatnu godinu dana.”

Nastavnik poziva učenike da se premjeste na prostor s jedne strane trake – lijevo ako podržavaju izjavu, a desno ako se ne slažu. Učenici nekoliko minuta razmjenjuju svoja stajališta i ideje.

Zatim nastavnik poziva učenike da razmijene svoja stajališta. Pritom treba voditi računa o nekoliko pravila:

1. Dvije strane naizmjenično iznose svoje argumente.
2. Govornike se ne smije prekidati.
3. Govornici imaju na raspolaganju 30 sekundi za iznošenje svog mišljenja.

Učenici potom razmjenjuju argumente, što djeluje kao rasprava. Nakon pet minuta ili prije, ako jednoj strani ponestane ideja, nastavnik zaustavlja raspravu i traži da se učenici vrate na svoja mjesta – stolice stoje u obliku pravougaonika radi lakše komunikacije.

2. Uvod u zadatak

2.1 Zbog čega je vođenje rasprave važno za učešće u demokratiji?

Nastavnik podsjeća na prethodnu aktivnost – radilo se o raspravi. U vrlo kratko vrijeme učenici su razmijenili mnogo ideja i argumenata. Učenici sada mogu komentarisati stečeno iskustvo.

Nastavnik objašnjava učenicima važnost razvijanja debatnih vještina, budući da se mnoge rasprave u demokratskom okruženju odvijaju na taj način. Građani uživaju ljudska prava slobodnog mišljenja i izražavanja, ali potrebne su im vještine vođenja rasprave da bi ih ostvarili.

Nastavnik provjerava da li učenici razumiju i prihvataju tu definiciju zadatka za uvježbavanje.

2.2 Pojašnjenje: koja tema je prikladna za vođenje rasprave?

Nastavnik podsjeća na temu – učenici su pokazali da se radi o dobroj temi za raspravu. Šta neku temu čini pogodnom za raspravu?

Nastavnik sluša ideje i sugestije učenika i ukratko ih zapisuje na tablu ili stalak s papirom. Za očekivati je da će se one uglavnom poklapati s pet kriterija (3a-3e) s radnog materijala za učenike 8.1.

Nastavnik objašnjava kako će sljedeća rasprava biti zanimljivija i učenici će biti uspješniji ako sami izaberu temu rasprave. Dakle, imaju mogućnost da za sljedeću lekciju, za tri sedmice, izaberu temu. Do tada bi trebali davati prijedloge. Učenici će na sljedećem času izvršiti odabir.

Nastavnik dijeli radni materijal za učenike 8.1 i skreće pažnja na kriterije koje su učenici predložili te traži da ih uporede s kriterijima pod 3a-3e na radnom materijalu. Ako se učenici i nastavnik slože da treba izmijeniti popis kriterija, to će i učiniti.

2.3 Upute: skupljanje ideja na stalku s papirom

Nastavnik odlazi do papira sa stalka s papirom na zidu i traži da učenici pročitaju radni materijal 8.1 dok on istovremeno crta sljedeću tabelu:

Koja je tema dobra za raspravu?			
Svakodnevn ili školski život	Društvena ili kulturna pitanja	Politička pitanja	Ostala pitanja

Nakon što učenici pročitaju radni materijal, nastavnik ih upućuje na stalak s papirom. Tema o kojoj su učenici raspravljali na početku lekcije političke je prirode – kako bi obrazovanje u našoj zemlji trebalo biti organizovano? Ostale teme također su zanimljive:

- Političke teme;
- Društvene teme;
- Teme iz školskog i svakodnevnog života;
- Ostale teme – sve ostale ideje.

Učenici se mogu pozvati na lično iskustvo, ili na ono što znaju iz aktuelnog političkog života, ili pak mogu potražiti druge informacije.

U tom bi trenutku učenici trebali raspolagati nekim primjerima. Nastavnik ih posdiče da izlože svoje ideje. Ako se to pokaže preteškim, nastavnik može pomoći sljedećim primjerima:

- *Svakodnevni ili školski život*: „Automobili donose više štete nego koristi.“
- *Društvene ili kulturne teme*: „Televizija igra pozitivnu ulogu u društvu.“ (Ili: internet, mobilni telefoni, itd.)
- *Političke teme*: „Žene bi trebale uživati isti tretman kao muškarci.“

2.4 Upute: pridržavanje roka

Na kraju nastavnik objašnjava zašto postoji rok. Kako bi svi mogli pročitati materijale, zadan je rok – pet školskih dana prije početka prve lekcije. Učenici moraju znati da će oni birati temu, ali da unaprijed trebaju pročitati materijale. U protivnom se ne može održati demokratsko glasanje, a to mora biti organizirano efikasno i u okviru raspoloživog vremena za lekciju. Tokom obrade lekcije neće biti vremena za čitanje materijala.

Nastavnik daje učenicima upute o tome gdje spremi bilješke i materijale.

Na kraju nastavnik naglašava da je važno da učenici odluče o kojoj će temi raspravljati.

3. Rad u parovima

Učenici formiraju parove i rade sami, slijedeći upute koje su dobili tokom lekcije i s nastavnog materijala. Sami utvrđuju domaću zadaću.